

Tanítási tervezet¹

1. Alapadatok

Az óra időpontja: 2022.03.30. 8.00. (1.óra)

Iskola, osztály: Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium, 7.A.

Iskola neve és címe: Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium, Budapest, Villányi út 27, 1114

Tanít: Horváth Dóra (amdo4k)

Témakör megnevezése: Földrajz, Amerika Földrajza

Tanítási egység (téma) címe: Az Amerikai Egyesült Államok földrajza (rész)összefoglalás

Az óra (jellemző) típusa: összefoglaló óra (csoportmunkára fókuszálva)

2. Tantervi követelmények

2.1. A tanítási óra oktatási céljai:

Az Amerikai Egyesült Államok sokszínűségének és kiterjedésének megerősítése

2.2. A tanítási óra képzési, fejlesztési céljai:

képi és írott forráselemzés fejlesztése

videó formátum források elemzése

csoportmunka és csoportdinamika fejlesztése

2.3. A tanítási óra nevelési céljai:

A különböző társadalmi és gazdasági folyamatok közti összefüggés megértése az Egyesült Államokban

2.4. Oktatási követelmények:

a. Fogalmak:

- új: Death Valley/ Halál völgy , Hoover-gát,
- megerősítendő: New York, Los Angeles, Las Vegas, Texas, Alaszka, Hawaii, Sziklás-hegység, Los Angeles-i szmog, Central Park, New Yorki tőzsde,

b. Folyamatok:

- új: Alaszkai Aranyláz
- megerősítendő: a Sziklás-hegység gazdasága, Az USA hagyományos gazdasági körzetei, USA társadalmi különbségek és azok hatásai,

c. Összefüggések:

- új:
- megerősítendő: nagy gazdasági világválság hatásai, a nyersanyagbőség hatása az ország gazdaságára.

d. Megfigyelések, vizsgálatok, kísérletek: -

e. Fejlesztendő készségek, kompetenciák (mit, mivel?):

szövegértési kompetencia – a forráselemzés során

kommunikációs kompetencia – a csoportmunka és a diákprezentáció során

f. Főbb tanulói tevékenységek:

Ismeretek felelevenítése, összefoglalás

Csoportmunkával történő összefoglalás

3. Szemléltető és munkaeszközök

powerpoint prezentáció, youtube videó,

4. Felhasznált irodalom

Paul Johnson: Az amerikai nép történelme, Akadémia Kiadó 2016

Földrajz tankönyv 7.osztály - https://www.nkp.hu/tankonyv/foldrajz_7/tartalomjegyzek

Földrajz tankönyv 7. – Kontinensek földrajza, Mozaik 2018

Navigátor Világatlasz – Észak-és Közép Amerika első és második rész, Kossuth kiadó 2011

¹ Elkészítéséhez különös gondossággal tanulmányozza át a módszertani tankönyv alábbi részeit: A tanulási folyamat (http://geogo.elte.hu/images/6_Tanulasi_folyamat_OK.pdf), Szervezeti és munkaformák (http://geogo.elte.hu/images/7_Szervezeti_munkaformak_OK.pdf)

5. Mellékletek jegyzéke

Csoportmunka forrásai – saját készítésű források

A videóhoz kapcsolódó feladatlap

Az órai pptx, amelyet az emailben mellékeltem a fájl nagysága miatt

Az óra részletes felépítése²

Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Didaktikai módszer	Munkaforma	Eszköz
1-2 perc	Jelentés, Hiányzók, Imádság				
3-7 perc	Ismétlő csoportfeladat felvezetése és elmagyarázása. Képeslap írás. Ismétlő feladat: Minden diák kap egy színes cetlit, a diákok szín szerint lesznek csoportosítva. A színeket úgy húzzak ki, összesen 7 csoport lesz, átlagosan egy csoportban 5 diák. A feladat során a csoportok kapnak egy forrást, amely képeslapokat és szöveget tartalmaz az adott területről/városról, amelyről pár mondatos leírást kell készíteni. A leírás alapján a többi csoportnak ki kell találnia, hogy melyik városban/területen járunk. Továbbá a feladatban vannak, olyan szavak, amelyeket a fogalmazás során nem lehet felhasználni. Ezek a kapott szövegből ki lesznek emelve. Illetve minden csoportnak kell egy szószólót választania, aki majd prezentál.	feladat kiosztás és feladat magyarázat	tanári magyarázat	egyéni osztálymunka	
8-18 perc	A csoport feladat megoldása: Tabu formájában Feladat során felmerülő helyszínek: Texas, Alaszka, Hawaii, Las Vegas, New York, Los Angeles, Yellowstone	Tabu	forráselemzés	csoportmunka (5 fő csoportok)	előre nyomtatott képi- és szöveges források
19-29 perc	A csoportfeladatok bemutatása és feladatok ellenőrzése a pptx a képeslapok bemutatása az ellenőrzés során	diák prezentáció		csoportmunka ellenőrzés tanári magyarázattal	pptx
30-32 perc	Feladat felvezetés és kiosztás A videóhoz egy feladatlap is társul, amely alapján elemezni kell a videót. Minden diák kap egy feladatlapot és azon kell dolgoznia egyedül a videó nézése közben.	feladat kiosztás és feladat magyarázat	tanári magyarázat	egyéni osztálymunka	előre nyomtatott feladatlap
33-39 perc	videóelemzés feladatlap alapja. https://www.youtube.com/watch?v=KcuDdPo0WZk	videóelemzés forráselemzés feleletválasztós kérdések alapján		egyéni osztálymunka	előre nyomtatott feladatlap és videó
40-44 perc	feladatellenőrzés videóról		tanári magyarázat	egyéni osztálymunka	
44-45 perc	Az óra összefoglalása: Az óra anyagának rövid összefoglalása pár mondatban.		tanári magyarázat		

² A részletes felépítés azt jelenti, abban olyan részletességgel kell szerepelni a dolgoknak, hogy bárki követni tudja az órát. Az óra menete oszlopban le kell írni pontosan a történéseket, a főbb tanári kérdéseket vagy tanulói feladatokat, illetve meg kell jelennie kulcsszavakban a földrajzi tartalomnak is. Minden történéshez tartozik mozzanat, módszer és munkaforma, legtöbbször eszköz is. Az eszközöket is konkrétan kell megnevezni.

Csoportmunka források

Las Vegas

Észak- Amerikában több sivatag is található, ebből az egyik a Mojave-sivatag, amely 4 állam területen fekszik. Kevés nagyváros található itt, de ezek közül kiemelkedik Las Vegas. A közel 2 milliós várost a világ egyik szórakoztató központjaként is szokták emlegetni. A város látványosságai közé tartozik: a Caesars Palace luxushotel és kaszinó vagy a Luxor, amelyben az Ókori Egyiptom több épületét is megépítették. Bellagio szökőkútja és az Eiffel torony másolta a város összképének fontos összetevője.

A Nevadai sivatag másik látványossága a Halál Völgye. Maga a völgy egy sivatagi/félsivatagi terület, ahol rettentően kevés csapadék hullik. A Death Valley Nemzeti Park páratlanul gazdag különleges természeti képződményekben. A látnivalók nagy része aszfaltúton érhető el, ilyenek a Artist's Palette (a Művész Palettája) különböző ásványok és ércek által színesre festett vulkanikus hamu. Vagy a Dante-csúcs, ahonnan az egész völgyet belátni. A szárazság miatt ez a kilátás akár 100 km is lehet.

A Mead-tóról és Hoover-gátról érdemes egy helyen beszélni. A gát a nagy gazdasági világválság után épült és adott munkahelyeket jelentős állami segítséggel közvetlen a nagy világgazdasági válság után. Az erőmű jelentősége ma már átalakulóban van, lassan turista látványossága válik az elektromosáram-termelés mellett. A folyó amire ráépítették nem más, mint a Colorado, amely a Grand Canyont is kialakította.

Los Angeles

Los Angeles a nyugati part egyik legnagyobb városa, közel 4 millió ember lakja. Az Angyalok városa mind a mai napig különleges helyet foglal el a világ szórakoztató iparágaiban. Az egyik városrész Hollywood, amelyet nehéz nem ismerni a filmgyártásáról. Itt található a Walk of Fame, vagyis a híresség sétánya, minden filmcsillag álma, hogy a neve szerepeljen az utcán. Továbbá itt tartják minden évben az Oscar díjátadókat is. Továbbá a Disney központja is itt található.

A városhoz közel található a Szent András-törésvonal. Észak-Amerika nyugati partvidékén húzódik mintegy 1300 kilométer hosszan. Az Észak-amerikai-kőzetlemez és a Csendes-óceáni-kőzetlemez között húzódó vetődés. A lemezmozgások miatt nagyon gyakran vannak apró földrengések, de sajnos sok, a Richter skála szerinti 8-as erejű földrengés is megrázta a környéket, ezzel óriási károkat okozva a kaliforniai városoknak.

Sajnos a város nem csak nevezetességekről ismert, hanem környezetvédelmi szempontokból is. A város óriási mérete és a fekvése miatt innen kapta a nevét az egyik szmogfajta.

A kialakulásának feltételei:

- erős napsugárzás (UV-sugárzás)

- közlekedés által kibocsátott szennyezések (NO_x, szénhidrogének, CO)

- gyenge légmozgások

A napsugárzás és a szennyezőanyagok hamar kapcsolatba lépnek egymással és gyorsan az emberre káros elegyet alkotnak.

New York

New York, régi nevén New Amsterdam, a keleti part egy holland kereskedővárosaként indult, ma már a világ meghatározó központja, nem csak a kereskedelemben, hanem a gazdaságilag is. Maga a város és a körülötte lévő agglomeráció a világ 8. legnagyobb városává teszi. Több félszigeten és szigeten, illetve részben a szárazföldön fekszik az Atlanti-óceán nyugati partján, a Hudson folyó torkolatában.

A város népessége és nagysága miatt nagy hangsúlyt fektettek a közlekedés fejlesztésére. New York a tömegközlekedés fejlettségének (USA-ban a legjobb) köszönhetően évente közel 6,8 milliárd liter üzemanyagot spórol meg országosan, így a város energiatakarékosság és minimális közlekedési légszennyezés tekintetében vezető helyen áll. De mindezek ellenére is óriási a légúti betegségekben szenvedők aránya. A városban ugyan kiemelkedő a közösségi közlekedés, de a egészségügy már egy másik kérdés. Az USA magánegészségügye teljesen máshogy működik, mint hazánké. A városban megjelenő óriási társadalmi különbségek miatt azonban jelentős egészségügyi különbségek figyelhetők meg. A különböző légúti megbetegedések az alacsonyabb társadalmi rétegeket érintik első sorban.

A New York a várost gyakran „az öt kerület” -ként is szoktak hivatkozni, amelyek egymagában is jelentős népességgel és hírnévvel rendelkeznek. Ezek Manhattan, Queens, Brooklyn, Bronx, Staten Island. Nagyon sok nevezetesség is megtalálható a városban ilyen: A new york-i színházi negyed, a Times Square környékén található Broadway. A Radio City Music Hall vagy épp a Metropolitan Museum amely a MET Galának ad otthont. New York a világ egyik legjelentősebb és valószínűleg legismertebb pénzügyi központja, a Wall Street legalább annyira a város szimbólumának számít, mint a Szabadság-szobor.

Alaszka

Alaszka az Amerikai Egyesült Államok egyik exklávé tagállama. (vagyis nem kapcsolódik az államok törzsrészéhez.) 1959. január 3-án vált az ország 49. tagállamává. Területe alapján a legnagyobb, lakosainak száma alapján azonban a harmadik legkisebb állam. Az északi és északnyugati határait a Jeges-tenger alkotja, nyugatról és délről pedig a Csendes-óceán határolja. A Bering-szoroson keresztül kapcsolatot teremtett Oroszországgal, amelyhez a terület eredetileg tartozott, de a 19. század során megvásárolta az akkori kormány.

Gazdaságilag fontos terület, a mezőgazdaság fő terméke a tengeri hal; tejtermék, zöldség és élőállat tekintetében önellátó. A legtöbb munkavállaló a természeti erőforrásokat felhasználó ágazatokban, a hajózásban és a közlekedésben dolgozik, de egyre jelentősebb mértékű foglalkoztatást nyújt a turizmus is. Ennek egyik oka a különleges természeti jelenségek és a rengeteg szabadon látogatható nemzeti park is, amely az állam területén található. Ezek a helyszínek elsősorban repülővel közelíthetők meg és többi tagállammal ellentétben a legfontosabb közlekedési eszköz a kisrepülő. Az autó- és vasútvonalak Kanadán keresztül juttatják az árucikkeket az Államokba.

Nyersanyagok tekintetében az állam gazdagságban dúskál. 1896. augusztus 16-án találta meg az első aranyrögöket a – Yukonba ömlő – Klondike folyó környékén George Carmack alaszakai aranyásó és csapata. Ezen felfedezéssel vette kezdetét a történelem utolsó jelentős aranyláza, mely során több mint 30 000 szerencsevadász érkezett Alaszkába. Az arany mellett jelentős kőolaj- és földgáztartalékok is találhatóak itt.

A kevés számú lakosság és a nagy arányú vadon miatt a helyiek sok fegyvert tartanak, amely néha előkerül az egymással való viták rendezésében is sajnos.

Texas

Az Amerikai Egyesült Államok délkeleti részén elhelyezkedő Texas állam földrajza a formák és földtani időszakok széles skáláját öleli fel. Texas a Nagy Síkság (Great Plains) préri borította vidékének déli részén terül el. Délről a mexikói Keleti-Sierra Madre hegylánca határolja. Texas időjárása változatos, mivel több éghajlati zóna határán fekszik. Március és július között gyakoriak a tornádók. A csapadék eloszlása egyenlőtlen: El Pasóban (DNY-i részek) mindössze átlagosan évi 198 mm hullik, míg Orange (K-i partvidék) városában 1500 mm.

Texas gazdasági növekedését a sok munkalehetőségnek, az alacsony ingatlanáraknak, az állam által kivethető személyi adók hiányának („state income tax”), az alacsony adóztatásnak, valamint az üzleti élet akadálytalan folyásának köszönheti. Az állam bizonyítottan 4,6 milliárd hordó kitermelhető kőolajkészlettel rendelkezik.

Maga Texas az USA-n belül is egyedi. Történelmét tekintve a déli államok közül mindig is vezető szerepet töltött be. A társadalmi különbségek mindig is jelen voltak ezekben a tagállamokban, ugyanis ezeken a területeken volt jellemző elsősorban a nagybirtokos rabszolgatartás. A polgárháború során ugyan a rabszolgaság hivatalosan megszűnt, de a különböző borszínek közti egyenlőség egyes helyeken ma is csak papíron létezik.

Az államnak több nagyvárosa is van, ezek közül kiemelkedik Dallas, amely jelentős az amerikai foci és a texasi szénhidrogénmultik szempontjából. Továbbá Dallasban található a ciszterek egyik központja és iskolájuk is. Houston az űrkutatásban jelentős, itt található a NASA központja is. Magyarországon még Austin városa ismert, ahol a Formula-1-es futamot rendezik meg.

Hawaii

Mintegy 3200 km-re délnyugatra fekszik Észak-Amerika partvidékétől, délkeletre Japántól, és északkeletre Ausztráliától a Csendes-óceán közepén. Az állam magában foglalja szinte az egész vulkanikus Hawaii-szigeteki hegyláncot, ami kisebb nagyobb szigetek áll, 2400 km hosszan elterülve. A vulkanikus hegységrendszer láncainak a tengerből nyúlnak ki a csúcsai, ilyen a Hawaii sziget („nagy sziget”) és egyben a szigetcsoporthoz legmagasabb pontja a Mauna Kea is.

Ma a Föld egyik legaktívabb vulkánja is található, átlagosan 3 és fél évenként tör ki. A kitöréseket 1910 óta külön kutatóállomásról figyelik. Nem csak a kitörések keltenek nagy figyelmet, hanem az azt kísérő jelenségek és a Föld belsejében lejátszódó folyamatok. Erre a látványosságra egy Nemzeti Parkot is létrehoztak, ahol a nem kutatók is megfigyelhetik ezeket az eseményeket.

A köztudatban Hawaii, mint egy turistaparadicsom jelenik meg és tény, hogy a helyiek nagy része valóban az ide érkező turistákból él meg. A turisták a vulkáni tevékenység megfigyelése mellett a fehér homokos tengerpartért is jönnek. A klíma is segíti a turizmust, hiszen folyamatosan meleg és pálmafák várják a strandolni vágyókat. A strandokon nem csak napozókat találunk, hanem szörfözőket is. Maga a hullámlövágás, mint sport ezekről a szigetekről terjedt el és hódította meg a világot.

Továbbá Hawaii mai napig az egyetlen tagállam, ahol található királyi palota az állam fővárosában Honolulu. Hiszen az itt élő törzseket egy király egyesítette mielőtt az USA-hoz csatlakoztak volna.

Sziklás-hegység / Yellowstone

A Sziklás-hegység, vagy angolul a Rocky Mountains észak-amerikai hegylánc, amely egy korábbi hegységrendszer maradványa, ami a Pacifikus-hegységrendszer kialakulásakor újra kiemelkedett. Rengeteg színesfémérc, vasérc és egyéb bányászható nyersanyag található itt. A gazdasági jelentősége itt nem ér véget, a Sziklás-hegység évente turisták millióit vonzza gyönyörű környezetével és szórakozási lehetőségeivel. A hegységben az angol nyelvet beszélik legtöbben, azonban vannak spanyol, illetve amerikai őslakos nyelvi közösségek is. Kanadában található nemzeti parkokban a francia a másik hivatalos nyelv. Az egész világról érkeznek ide túrázni, kempingezni vagy hegyi sportokat űzni.

Különleges látványosság a Yellowstone Nemzeti Park a világ legrégebbi nemzeti parkja az USA Wyoming, Montana és Idaho szövetségi államainak területén, a Sziklás-hegységben. Kiterjedése 8980 négyzetkilométer. Híres gejzíreiről, hőforrásairól és egyéb geotermikus jelenségeiről – itt található a világszerte legismertebb gejzír, az Old Faithful. Állatvilága nagyon gazdag, a nagyvadak közül említendő a grizzly medve, a farkas, a szabad csordákban vándorló bölény és a jávorszarvas. A park az ún. Nagy Yellowstone Ökorendszer központi része, bolygónk utolsó nagy, érintetlen ökoszisztémáinak egyike.

2. feladat

1. Melyik városból kezdjük az utunkat?

.....

2. A „Nagy Alma” híres parkja a Central Park alakja?

a, kör b, téglalap c, négyzet

3. Kanada és az USA határán fekvő vízesés felett is elrepülünk, mi ennek a neve?

a, Angel vízesés b, Niagara vízesés c, Plitvicei vízesés

4. Az ország fővárosától nem messze található a Rusmoore hegy, amely

a, volt elnökök portréját mutatja be.

b, sportolóknak állít emléket

c, Oscar díjas színészeket mutat be.

5. Észak Amerika közepén repülünk át, melyik folyó felett haladunk át ?

a, Mississippi b, Szent Lőrinc folyó c, Mackenzie

6. A videóban megjelenik egy sport, ami az amerikai egyik nemzeti sportja. Melyik ez?

.....

7. Az utunkat a nyugati parton fejezzük be San Francisco városában, honnan tudjuk, hogy itt vagyunk?

a, Alcatraz b, Cable Car c, Golden Gate híd